

Подяка

Насамперед в11словлю щир}' вдячність Енні Біллер, яка допомагала мені редактуват11 й опрацьовуват11 цо книжку і неоціненні міркування якої відіграли критичн>' роль у формуванні й наповненні змістом «48 законів». Без неї я сам усього цього не зробив би.

Дякую також щирому другові Мішелю Шварцу, який привів мене до мистецької школи «Фабрика» в Італії й поз11айом110 із Джус-том Елферсом, моїм партнером і продюсером «48 законів влади». Саме в конструктивній атмосфері «Фабрики» ми з Джустом зрозуміли в11-ність ідей Мак'явеллі, й ця КНІЖКА народилася з бесід у Венеції в Італії.

Щире спасибі Анрі Ле фубену, який упродовж років розповідав мені ч11мало Мак'явеллієвих анекdotів, особл11Во стосовно багатьох французьких 11ерсонаажів, ко-рі від11рають вел11ку ролль у цій книжці.

ДяК'Ю також Лесю й Суміко Біллем, які надали можливість ко-р11стуват11ся їхньою бібліотекою з японської історії та консультували розділ книжки, присоя,,ений японській чайній церемонії. Водночас дякую своїй подругі, яка давала мені поради з питань китайської історії.

Моя книжка значною мірою сю,ралася на дослідн,щький матеріал, і я особлюю вдяч,шій 11ауковий бібліо1-еці Каліфор11ійсько1'0 універс11пету за можливість працювати з її колекціям „, які я в11вчав протягом багатьох днів.

На величезну подяку заслугов}•ють мої бат,,ки Лоретта й Стенлі Грін за свою терплячість і підтримку.

Віддаю належне і своєму котові Борису, який був мені добрим товар11шем під час написал11ня книжки.

І нас11мкінець я вдяч11ий тим людям у своєму житті, які так вправно в11користовували правила владної гри, щоб маніпулювати мною, завдаваю,,и болю, - я нє серджуся на НІХ, бо ВОНІ надихнули мене наг11cat11 «48 законів влади•.

Роберт Грін

3mict

ПЕРЕДМОВА • 17

ЗАКОН 1 • 26

НЕ ЗАТЬМАРЮЙТЕ СВОІХ ЗВЕРХНИКІВ

Нехай ти, хто нюд тімі, втіщаєтня С806ІЮверхніато. Якщо Цратене ООодити чи „Цратити на тих тілтівських, не х оутия „боїМ хши-том бо ризлікуєте ію1'тотиа зооро,,того ефекту: ви-
ю,11-1fne страх і „елементнL Нехай ваші зверхніц Пийтоться вам ІІачиним11, ивк во,т шт-
„Црадеб; ; тоОи аи дtNя1'нетье вертии вл,1d,

3AK0H2 • 34

НЕ НАДГОДОВРЯЙ ПЕДРУЗЯМ, УЧТЬСЯ ВИКОРИСТОВУВАТИ ВОРОПІШ

Б>Оте щілторозіс друїдами - «*и, и Iuel, Онкезра Olm*» бо ж є, іддаються зазорицам. До того ж вони тщідко робешичуться і становить тіраніци, Але нийАль ко, тиньою МФЮ, і він буде поспланітти Я друга, тому ця йому є іш доводиш. Насправді ж гарно більше „обоюєвітися друїдами, Івк мролів. Якщо у вас є здібності воролів. Іттілдірим, сілосіб“; *укладник*

ЗАКОН 3 • 46

ПРИХОВУЙ ПЕСВОГ НАМПРИ

Тричайт *якde4* ;, г *r1x* и в тих і з ієвідті, і філц „е рожрива, о-и р.вої кар.т. Як цо во,и є *JHmfiAlyic*, що у вт на меті, вони не »ожуть *Пришптувати* о ,вою Jaxисту. За,-ені,и, є¹ у тіамі кут. *Налутить* туману, і коли ео,т зба_{у в т} ь ети наміри, буде іадто *Нівя*

3AK0H4 • 66

ЗАВѢКЛИ КАЖДЪ МЕНШЕ, НѢКІЕ НЕОБХІДНО

Коти наматати ти я врїпшти. Інодай своїми atОба'иць, то, тм'нтайтє: що біннє ell низоворілле, то більше' здатати від-ся. Переїхання i ,яЛО(артикли)ІІІ ру(чию)ю, s'тиу. Насін' скажаці біннівості', Ілончун, Ідам, т, сн орікітвъялцІІІ, якщо б'Оутъ, іс'їшкайону, Ітс'їшкайону, а залоховіллцІІІ. В, тицові о-оби ср рамяютъ вра; кети; пякануть тим, що нелЮЮ! Оворюю, Шр більше ви кЮОчи-те, то й, 'ловірніше скаже'т' якусь дурній40.

ЗАКОН 5 • 74

ЧИМАЛО ЗАЛЕЖИТЬ ВІД РЕПУТАЦІЇ - БЕРЕЖКІТЬ ПІДНОЮЖИГЯ

Депутатів - на рівністі камі, Ф етапу. За ідеячого періоду ви можете наявувати і тимчасовий ОПІТІЛ, Шоцю вти, ІІQамутнідл ал смасе (правилодл до народіт) ІІбір. Сти, рі, утні, я має бути ти-щиреч, о, о. Зевакін'ле „а lolawluie ualldl i.ищас, оООміте відтір, Тім яким уант-Сі Шілліп, ІІОІЛ, ІІОшінніл тоді в іХті резултаті. А тоді вОQmlymів і дООІСів і в на початку фраза ОІІ(її ду, "уї,

ЗАКОН 6 • 84

ЗА ВСЯКУ ЦІНУ ПРИВЕРТАЙТЕ ДО СЕБЕ УВАГУ

﴿Се Оі(тоготь ю ловийимъ), в.ишидо, ѿ п.те. иш нередиИї, мало, иш впре. Нѣ Йтиубиться в.ишил08 Иї иш не портить в.небутия. 8ір.Іншитъ.﴾(R. будь-ищо, гртвєстрайтедо «бес уету. 8ірил11.зывтедо айтъ, як м.Іншитъ, Ютиодно бывшитъ. баренчн11.и.и, зарадкофштАИ4 ишк є-зи, иш і Пізвеши Йтил.

ЗАКОН 7 , 100
ПРИМУСЬТЕ ІНШИХ ПРАЦЮВАТИ

НА ВАС І СТАВТЕ РЕЗУЛЬТАТИ СОБІ В ЗАСЛУГУ
Виширистроюйтс речим, залізницею та іншими людьми достемено, Слугою мсти. Тіка до, о. Міа не піти щоденільно від Ісуса, але і ніхоче від." бажаєтися чистий ОВОЛ ефективної і оторної лаїчності. Зразити, яко вінів, Юлічуков Якубуть, а ШНВа, гуманітарі, луцьк. Нікого самі не побоюють, що інші можуть її боятися! Я вірю.

ЗАКОН 8 • 108
**ЗМУШУЙТЕ ЛЮДЕЙ ПРИХОДИТИ ДО ВАС І, ЯКЩО ТРЕБА,
ВІДКОМІСТОВІТЬТЕ ПРИХАДІ**

ВИКОРИСТОВУЙТЕ ПРИНАДУ
Коти ау зумут-те іншу інформацію дбайливо та усє „ідмайці. Країна“ із їх OllamhuiPrixodat <Юс, об'єктивними експертами>. Зробите іншою колекцію вільної інформації. Уважте: у руках художника

ЗАКОН 9 • 116

ПЕРЕМАГАЙТЕ ВЛАСНИМИ ЛЯМИ, А НЕ АРГУМЕНТАМИ

НЕІМАГАТІ ВЛАСНИМ ДЛІМ, А НЕ АДУМЕТАМІ
Їудь-я, і ці еллосицій трумп, якою си нібито ді-яли своїм армумені! і ці, є настіллі! 11ппро
БЮЮЩІЮЮ. Ви робурукъ-те, 10лундів образ, ; ворониці, иш альній! їт діють ОЗєн 11в
тіллюшати Зіт, думки. Набатато тбекститі! іт філлі! 11лінх 11омдінсR з аллії альт
своїм діллі, и 11т сінч-11111. Понізуйте ит 110тапаіт.

ЗАКОН 10 • 126

ЗГУБНИЙ ВШИВ: УНИКАЙТЕ НЕЩАСНИХ І НЕВДАХ

Ви можете змінити фр. **Людмила** став, та їх хвороби. Вам слід будуться, як ви рятите життя і підтримуєте діци, ставите **абе** під **Юлію**. Насамін **Юлія** відчувається на обебі. то я, як від імені діци, **Напомініть** притамайтесь **під **Юлію**** і **Ульян**.

ЗАКОН 11 • 136

УЧТЬСЯ РОБИТИ ТАК, ЩОБ ЛЮДИ ЗАЛЕЖАЛИ ВІД ВАС

ЗАКОН 12 • 146

ЩОБ ОБЕЗЗБРОЙТИ СВОЮ ЖЕРТВУ, ВИБІРКОВО ВИКОРИСТОВУЙТЕ ЧЕСНІСТЬ І ІШЕДРІСТЬ

Одт, 14рлп; і чесні улллос вартих імянків та лілліх Шрі 1111ел Ісмою і тт., икодуму(І,м; доляють, іт, осмутуєшть іасет тнМбтпн 11сV06рпнл; люді. Шріо бна вілкотр читуков „робе їхні об, аОука, ю з10Wtne досхуяоб>тнноем11 їх і магирллоем11 таю, ВнтуU ,1000° руиок- троянсний Ніц, - зуя8тмлмс тш же Ітмл'.

ЗАКОН 13 • 154

**ЗВЕРТАЮЧИСЬ ПО ДОПОМОГУ, АПЕЛЮЙТЕ ДО КОРИСЛIVОСТІ
ЛЮДЕЙ, А НЕ ДО ЇХНЬОЇ МИЛОСТІ ЧИ ВЕПІКОДУШНОСТІ**

Я, яко азъ трабъ Ієр., умътъ Я Освободи 110 ио, омоту. „е сярто твѣхътици, 140, „ро мицъ ко
умътъ до, о, лотъ И добре с, 1ртъни Bill illaiatъ тутъ бѣ Iр-желлордами мс. Намоистъ висловите

у (в,у) Прокатил юсь ; Оя ш,ою користле й „ості(то ,райотиши)ти ти ыро.чу. Щи па ОоТиОрилье ,ІронДиІІІО, якию тюбл-Ітиц, вилюОу Он г.ебе.

ЗАКОН 14 • 162

УДАВАЙТЕ В СЕБЕ ДРУГА, ДІЙТЕ, ЯК ШПИГУН

Знати СДО суперника Оуже вангство. ВІкторист Юдійт відвідує Ібору Інної інфор/Ілліп, що тут відбувається під крок ПонерWу. А крає - „опряткоють відібувати імені спів. Усім ЮНІСЕФІЛІ Іримі, ІІІОПРІМЮЧІ діє-ІІІот сілліїївсяти. Сміттяне ІІІІримі ІІІІналіз, щоб тінфілміл оитібКО(m) ій на, ІІІІ людей. Для такою висніївсяти може ти використовувати б'Ю-яксусіІл)уціо.

ЗАКОН 15 • 170

ЗДОПАЙТЕ СВОГО ВОГОІДА

Уї 8тікі **ЮКІ** з **мтв MoІ(ІЯ, юми, ир ШтѣАкаПош ВОНОМ** (лід то, li(m)l0 Іоуї1111 (чаоп, іп наука Оавалася ін неліко). **Не-тій** жарина пД жевріе, але з ,гейможе роЮРіптиц.1111юкенії. Зу111-н,ситс, на 11180ор0ї, мояна віпратиц111 біц,ше. ніж Я умобІ ЙО(І)Ю Ім1щеня: ворот аЮкЮ1111, сим, ; жад111иче ревнтуу. Зтии,, його і фізично, і Ухакто.

ЗАКОН 16 • 180

ВИКОРИСТОВУЙТЕ ВІДСУТНІСТЬ ДЛЯ ШИМНОЖЕННЯ ПОВАГИ І ЧЕСТИ
Задесніти обі, збити їху. Шр більше виїсти, і чуточку, то будеши ти. Це ли задається. Якщо
шважко діється тобі в п'ятирічному, то що ви більше зберігаш. Кожен шо-то виїде від умови ти, ба, та ти
захистити від умови. ам. Треба навчитися відчуттю, не коли вити. Створюйте істоти.
Відданоши, до Небеси.

ЗАКОН 17 • 190

НЕХАЙ ІНШ ПОСТИЙНО ЧЕКАЮТЬ НА ЩОСЬ ЖЛХШИВЕ,

ПІДТРИМУЙТЕ АТМОСФЕРУ НЕГІЄРДАЧУВАНОСТІ

ЗАКОН 18 • 198

НЕ МУРУЙТЕ ФОРТЕЦІ НА СВІЙ ЗАХИСТ - ІЗОПЯЦІЯ НЕБЕЗПЕЧНА
Соін Небезпільни, і торзелі скріпі, - 1Філіп злуїцітій Ільхаштілла. Здається, я, уМілювийІніціа д,я
циого - фортсця. Але ілюїція Ще сміливіш Яхі,цає вО Небезпек скілт,к, «аражає ні, ти, бо 110-
бимнє тітвіютої йІлфор.Імтій її робіть 110імтюю та Примівого мітпітіо. Крітиє єтиці д, людей,
їНОїОнти оююїтіків, і,їІнгутатиції. Юрба прІІХІІУає вО ворогів.

ЗАКОН 19 • 208

ЗНІЙТЕ, З КИМ МАСТЕ СІРАВУ, І НЕ ОБРАЖАЙТЕ СТОРОННЮ ЛЮДИНУ
У Світі є різні типи людів, і не варто шодити з ними, було відмінно, якщо всі вони 0,0, тобо реагуватимуть, але вони спробують: 8), можете купити окупити чи переграти, і все до смерті. Це речі в усіх, - воно, вовчій шкурі. Істота обираєте жертву або об'єкт, і ніколи не ображайте її фінансовому створю, тих хто є від

ЗАКОН 20 • 218

НЕ БЕРІТЬ НА СЕБЕ ЗОБОВЯЗАНЬ НІ ПЕРЕД КИМ

Літтл! дрітіть квантів, ,таш т, фісів бік. Не біріть ип тільки зобов'язань і не Примушуйте ОО „ужої”, „рави - робіть є. Зб.-рігаючи власну нефтигажність, , и відхиляєте іа інших, налаштовуючіт людей ої),е Пропри одною, Примуточи их ітт за вільн.

ЗАКОН 21 • 234

УДАВАЙТЕ ПРОСТАКА, АБИ ПРОСТАКА ПІДЛОВИЛИ ЗДАВАЙТЕСЯ НЕБАГАТИМИ НА РОВУМ

1/ікому т: „оіобаетесь. Підлюпните дурійшиим зд ітиого. Тож дайте вішик мртвиці відчутти ит рофіїшиими, иф й ие Пратіл Ювідіши, ароз.члі, тч, ю вас. Пооіриви, в ці мт, Піолл, яс за, ідогорит,, ир у влс „мокнуть бути Прільваєлі мотицип.

ЗАКОН 22 • 242

ВИКОРИСТОВУЙТЕ ТАКТИКУ КАПІТУЛЯЦІЇ ПЕРЕВОРІТЬ СЛАБКІСТЬ НА СИЛУ

Якисо віл слабкі, Пікоти не байтєя юради ткі, напомістъ піодайтє. я.17юдав иись, ви вира-
тт чм, иф віджают, т (.тої (ШІІ, чт, иф доцікувати й фітнівші ткЧОКЧЯ, чти, иф «жакт»,
Мкі його алн ви-тер, аєтися. Nc Vаавайте їю, ти тіні, ю бліти, й персмотт вас - піїдайтня
раніше, філ; Пас-Шіко друїд щоку, вІ Овоздите його д) шалу й тибиваете Ј куїт. Зробіт, ка, ё,
„Іуміціо іструме, том ма-Си.

ЗАКОН 23 • 252

ЗОСЕРЕДЬТЕ СВОІ СИЛИ

бережакт, ,илу та е,рептію, Яоаре, Qжко, о,иць на точу, ир віа,т щиціріно. вІ міціІІІ, етеб, ѿїлай љІІ.
якаю ЗЛайтєтс 601ату 1<Ішато I К(І)штимене іїмібт, иж, вІІ буд-тс Цурхагт І катаки ОO
конанка, - ініфтивілкі, т, краща Я експн, чвІІ, тв. Шука,и ресуї(ІІ мади, які сПриятимуть
вт,ому постпупу, Інайдіть останюю т(Ітрана - хорошу коробу, яка ООІ даватиче. ткІМ „,блоко.

ЗАКОН 24 • 260

УДАВАЙТЕ ДОСКОНАЛОГО ЛЕСТУНА

СірібКІІУ леетум, .Др-сифі, иш у Сімі, Ве аж обрятат,ся тілекою Мітди і 110,ітім,Іс і кюїннілліді-
ті, т. Він Облічуєз мистецтво уї,т(),ті: лєтци,Іл, т, ІІ(ІІу11атсья ІєрхникФ1 та витон-Іе,о
- є ухитто З,Іїцпк (ФАО,маду тд ішито1. Відтотайтс і зпн(ОІІу11тс* зако,иц, ид1011аОттівті -
: вІІАІІУ карфНОА•У рѣнту щ буде АІВ

ЗАКОН 25 • 276

СВОРІТЬ ДЛЯ СЕБЕ НОВИЙ ІМДІК

1/с Покодкулінтор иа роту, яку обраюто дтв ват тусІІтство. Стзорі,т, і),т. сібс тиний тіОк, що
Прі,єр,Іатиме увагу й єе обрідле люОт. Кроулт (амі сворілнт Ішл і,Ідк, бо АООи „онакутъ
Іробітни та ю ва, Додайтє театрілд,ицапі своїг Пуб,інним жтанк і ділAt - т(е ткапитть ват
блів. (вінід іІдіцід)-дотніть зімватиме,,кя «1-остак,ою.

ЗАКОН 26 • 286

НЕХАЙ ВАШІ РУКИ БУДУТЬ ЧИСЛИМИ

81, ,Іовтії мт,Іи вІ,твіО Оос-котмого взірця Поря(ності й ефективності: ду „,Іколи їт Поми-
;1.но, ст і ие робите калосіт. Зб рігаюте бі-дозигнітії зотпІІтії вшні>. лягинітсі ІелПрі-
чніллім, а ішіц іехай спаллум, Ітарлам, відбуваїтам, „ужІми рука,и, треба жар загрібати,

ЗАКОН 27 • 306

**ВИКОРИСТОВУЙ СПРЕБІГ ОДЕЙРИПИ,
ЩО БУВРИШІСЛОВНИКІВ ПОКУЛЬТУ**

Люд мільот; у це віртим Спиннс обекточ існо жаділіта про, оноши ім СОЮЗу
ї новубіру. Нелай вати слова будут, незира-тиши, але багатомайданчи. Спавшеснту.Ісаїм на-
риуюнатністю і тбертим АІІІ(анням Заліронунйт вати!, 1000000наца, 1 та риму, и, Я-
кільше ХО)жертовності Нілою користь З, фрОА.флліюсай релії й великих штей тіни
пога автій! І ти Дальком надирільну мади.

ЗАКОН 28 • 324

СМЛИВБЕРТЬЯОПРАВИ

ЗАКОН 29 • 338

УСЕМАСБУДОПЛАНОВАНІСАМОГІВНІЯ

Завершення - і є все. Плануйте їде до аматорів та професійних есажистів, перевірте їх, щоб вони були згуртовані та відповідали на ваші вимоги. Створіть відповідні відмінність, які будуть відповісти вашим вимогам. Це дозволить вам отримати позитивну відповідь від есажистів. Поступово розширяйте свій колектив, використовуючи соціальні мережі та інші методи для пошуку таланту.

ЗАКОН 30 • 350

НЕХАЙДАСТЬСИ ВІВСЬОГО ДОСЯГАЕТЕКО

Варі дії твоюнні замініСР „пиродними і ліксь тіскувачами їсі Соківні Ієлія і аю ру,и, іл, ую визажівотіть спід ІлрХ-ІоміЛДінт ил, Амгулео, начебто би мадш 6 зробти, згіч'о біннілт. Іукалімі глоху14 роj, росістні як вако di ІлрVІнт. - 11e дае Ілодильна ОІаJІшшннні Нікого „е вако єОК Ілліонів бі ік, армотують „роj, 111 еж

ЗАКОН 31 • 362

КОНТРОЛЮЙ ПО ГІДРІ НЕХАЙ НІ ПРАЮТЬ КАРТАМИ, ЯК ВІРОВДАСТЕ

Найкращий обман - іє кот, інша соба: ніяк монголи не вільбурували жертв та поганої, ніяк то царя контролюють, а шифрів - вони вони маріонетки. Продовжуйте таєм о.щ., конна яких буде від, ніж користь. Змушуйте іХвібірістическим діючих хма було, який вибрал після цього користь. Поступите як тільки їхніх місій, куди „с ким“, а Італія ділова.

ЗАКОН 32 • 374

ПРАЙВАЖАЮЩИЕ ГОДСЬ ПАНГАЗЫ

Праєд, якого умікають, бо єнн межоронна і тільки її. Нікоги ж ти не зможеш: до Циркулі ірпінської ЯКІЛЮТ „с тобою до місця твого“ че-ре қрах інвісі. Життя тиєж жорстоке і смішне усе паділ, земні іриорами, іншілліні схожі на оазис у Плюсні)ті пітому юніс, Потужна відмінність від мануїллюсній ініціації, юри.

ЗАКОН 33 • 384

ВИЯВЛЯЕЮЩАЯ ТАБКОСТЬ

Конек Ієс,абкотні, Црволу мурі ,ам,у, Тако с,абкотно заєвичати е іжатиміліті, и юкот-
ропоeallі еюлді або потреби, а менше, матенілка матнії нааюбіді, У коюному раї, и юко и є
вішевено, иереплюють в ваду... корпласті для себе інапреллі

ЗАКОН 34 • 400

БУДЬТЕ ВЛАДНИМ НА СВІЙ РОЗСУД: ПОВОДЬТЕСЯ, ЯК КОРОЛЬ, АБІ ДО ВАС ВІДПОВІДНО Й СТАВИЛСЯ

Як ви себе подасте, так вас і сприйматимуть. Люди можуть зневажити вас, помітивши вульгарність і пересічність. Король і сам себе поважає, і викликає відповідні почуття в інших. Якщо будете впевнені у своїй силі й діятимете владно, ви покажете, що гідні своєї корони.

ЗАКОН 35 • 412

ОПАНУЙТЕ МИСТЕЦТВО РОЗРАХОВУВАТИ ЧАС

Ніколи не показуйте, що поспішаєте, бо поспіх видає невміння контролювати себе і свій час. Завжди намагайтесь здаватися спокійним, ніби знаєте, що брешті-реши тусе буде гаразд. Навчіться вибирати слушний момент, тримайте руку на пульсі часу, тенденцій, що приведуть вас до влади. Навчіться відходить вбік, якщо час не приспів, а коли пора настане — бийте щосили.

ЗАКОН 36 • 424

ЗНЕВАЖАЙТЕ ТЕ, ЧОГО НЕ МОЖЕТЕ МАТИ: ІГНОРУВАННЯ — НАЙКРАЩА ПОМСТА

Визнаючи якусь дрібницю, ви її оживлюєте й надаєте переконливості. Що більше уваги ви приділяєте ворогові, то сильнішим його робите. Маленька помилка часто стає серйознішою і по-мітнішою, коли ви пробуете її виправити. Іноді країще залишити все так, як є. Якщо є щось, що ви хочете, але не можете мати, продемонструйте зневагу до цього. Що менше зацікавленості ви проявите, то більш недосяжними здаватиметься.

ЗАКОН 37 • 438

СТВОРЮЙТЕ ЗАХОПЛИВІ ВИДОВИЩА

Яскрава образність і широкі символічні жести створюють ауру влади, на таке реагують усі. Влаштовуйте вистави для свого оточення, сповнені захопливих візуальних ефектів і колоритних символів, що підкреслювали б вашу участю. Засліплені видовищем, присутні не помітять, що ви робите насправді.

ЗАКОН 38 • 448

ДУМАЙТЕ, ПРО ЩО ЗАМАНЕТЬСЯ, АЛЕ ПОВОДЬТЕСЯ, ЯК УСІ

Якщо ви хочете привернути увагу, поширюючи нетрадиційні ідеї та поводячись екстравагантно, люди можуть подумати, що ви просто вимагаєте їхньої уваги й дивитеся на них зверхнію. Вони знайдуть спосіб покарати вас за те, що змушуєте їх відчути свою меншовартисть. Безпечно влітися в натовп і підлаштуватися під нього. Діліться оригінальністю лише з толерантними друзями і тими, кому напевне подобається ваша унікальність.

ЗАКОН 39 • 460

СКАЛАМУТЬТЕ ВОДУ, ЩОБ УПІЙМАТИ РИБКУ

Гнів та емоції стратегічно контрапродуктивні. Вам треба завжди залишатися спокійними і об'єктивними. Але якщо вам удастися, залишаючись спокійними, розлютити ворогів, ви отримаєте безперечну перевагу. Роздратуйте недругів. Знайдіть штарину в їхньому марнославстві, через яку їх можна роз'ятити, — і вони у вас на гачку.

ЗАКОН 40 • 470

НЕХТУЙ НЕКОШТОВНОМУ

ЗАКОН 41 • 492

НКОПЛЮЙ ЕНИКІЛОЕЙ

Те Ілф та підлеглими твере, звідти юстиція і ордінаториши за тир, иго таєшля „отім. Якщо ви даступник великої, юдини або швидок Ітаменитих битвів, ам Одеялом Іробити 81-ій б'ють, щоб шреєстриши, як Неподільнісні і сіані тільки та іе Ітруєшль у чужому мінугору. Ітлеї-жуйте вічне інR та інісіїдуальності, Імі-цити, ман дій. Шоді Урайте-ел мілділово битвіка, „Ітреєшльте иою; до-сунітів еніл4 Ітсвієм, тиціллім сеJ, лоJ.

ЗАКОН 42 • 506

УДАР ПОСТИРДАРОВОЛГАЕТЬСЯ

Часто, проблема міжна діяльність ІА єДПІ однієї компанії об'єктивності - ідіобуричною, дрібного юханіїчної, руйнівника добрих Порядків. Якщо ви OnLine Інтернет, Шаховий Підсумок діяльності, то Інтернет єІДПІ вступив. Не, «*кінгс*, іодд зпод'їве ~~шаховий~~ Шаховий Підсумок, та Підсумок тежа *шаховий* з тихої віл, бо вони безтакий. Неймовірніше Іхні тільки *шаховий* або *шаховий* IX *шаховий*, «*шаховий*.., «*шаховий*.., у біом - ; відповідно *шаховий*.

ЗАКОН 43 • 518

ПЕРЕЙМАТЕ ЦЕНЫ ОЗУМОИШКОДЕЙ

ПрІМІЖ „орієнтує реаکцію, яка сідіє 111 ся та віс 811110ти азтумпти поДЕФукати(Я уважаю) 11111рмі Тай кого ,щ „ерепненут, та свій бік 11еремарюєтися на фун11Qею шотхан. Умови-
ння людей пе/е Сбачас роботу з Іхічою 11111011ко та стабіліттми Пом'якціть ПрІМІЖГ111111
81111011 та 11омути зірнате її тобу11ир іД дорож. Якіфо інтуреам11111ем/три й думки інта-
людей, то 8111 з одо," зеллат10ти від.

ЗАКОН 44 • 530

ОБЕЗБРОЮЙТЕСЬ ДО ПОМОГО ВРЕДИВКАЛА

Діякою сідивши під лілієм, але що також і дослідивши Івана. відповів: «Ходи в, гіднір-
капоєте я»; ГДА' ворогів, коли хотів їх. Це відповідь зроблені тиму, працюючи. Ефект ціф-
ри висновок ти (брати) є. Цією ж міркою, ідеальні. Діякою 110 тільки фраза 111 із цією твоїю; але
щокушили ти із ідеєю, навіть 110 підійшовши юні тінисті, а ідеякою ти, із фразами 111 із цією
твоїми аще є. Мир хто, Оттіши, розти-твоя, т-фрази, діякою.

ЗАКОН 45 • 552

ЗАКЛИКАЙ СЕМІАЛЛЕФОРУ ПОВОДІ НЕПОСПІХОМ

ЗАКОН 46 • 562 НЕ ЗДАВАЙТЕСЯ НАДТО ДОСКОНАЛИМИ

Здаватисн қрти,м за іншых зглажади 11кб:жн:чно, але ізтебезпечністю Юсамится 11озбнєйт,м та
і 8ptz11ttu(**МКІ**. Зніїспіт,м, 11фаджре мовтіт, < воротіл, өж,и8О ,м ,ід „иңу өзіллашты етіC
ні төйт, ү бејвици,и 0lрі<1, исоб відвіртати від а бе ки3рікт> і JОтиотисР п100кійім і прициуп-
нілім. Плише боши та покайшти .жнум1> ,ати бејкарио Q(XtQнапт виція).

ЗАКОН 47 • 578 НЕ ПРОМИНАЙТЕ ОБРАНУ МЕТУ; ПЕРЕМАГАЮЧИ, ВЧТЬСЯ ВЧАСНО ЗУПИНЯТИСЯ

Мнім, пере,,огіл - тіе чал110 найиебесе-тіша, үшінша. У :lulaqli. 1sm1Reu гордо1ій й нрдллірін а,-
1>lal,лемеллінъ „лохутъ, т101укалши ваг 11ти Oxti за 11ткнамс1у мету. tvie, 11реко-111ешін ii, **д11**
J00буздете більше воротів, иіж уже ЗО>т1и. Не,:ағт ус,iix ,le Іаморо-1um1, ва,ч 1олотly. Страпе-
зії та ретем,ному 11пануванню нема атищернатив11. Гло11авте иіссь зн тему. а ,міл1Q 00<Я-
т:мс ii - зуттітьсіf.

ЗАКОН 48 • 590 ОБЕРІТЬ АМОРФНІСТЬ

На бутпю-т фордіц, ү створюючи ифодллі 11даң, ыл бідківартс тсбе для иат,ды. З<1сн. two
ішоб ,тбуты фордіц якою •Оштікі скорицттіея ворот. aОти,уйтс. l 11т Зүлліллітметя. По-
тоїі1,ниңя **Ж** тим, иғ HCltat ні1010 11езиню, нк немае ү вітых Іаконів. Найкрацый с11осіб JO\icsnll-
ти себе - бути ттнн1м і аморфт,м, як вода. **Ніңд11** ңе ставте т, стабільшіаш, ч, трива,ий
,,ад. Уае Імітотться.

ВИБРАНА БІБЛІОГРАФІЯ • 606

Передмова

Відсутність влади над людьми є подією зазвичай нестерпної для нас, бо безпорадності ми почуваємося жалюгідними. Ніхто не прагне мати менше впади, кожен хоче більше. Сьогодні, про те, небезпечно здаватися надто спрагти до влади, відверто її жадати. Нам треба мати вигляд чесний і скромний. Тому отрібую все робити вправно: природно, але й хитро-вато, демократично, але й ухильно.

Така гра в постійну зрадливість найбільше нагадує владну функціональність в умовах давнього аристократичного двору з його інтеррами. Протилежною історії двір завжди формувався навколо 8/Іадаря - короля, королеви, лекторатора, лідера. Двірські завжди перебували в дуже делікатному становищі: доводилося прислугувати своїм зверхникам, але, якщо це перетворювалося на надто відверте підлабузщтво, інші надвірні помічники змагалися проти них. Тому доводилося хитрувати, щоб заслужити ласки свого пана. Насильні на це досвідчені царедворці мали боронитися від решти двору, що ладен був щоміті відсторонити їх.

Водночас двір мав бути вершиною цивілізованості й витонченості. Груба і відверта жадоба Відьми не заохочувалася, царедворці тишком-шішком протидіяли будь-кому, хто застосовував силу. Це була двірська дилема: удаючи із себе взірець елегантності, двірські намагалися потайки перещкодити та всіляко перемудрювати опонентів. З часом щасливець навчався діяти приховано: якщо він був опонента ножем у спину, то робив це відчленено, із солодкою посмішкою на обличчі. Замість насильства чи зради, справжній надвірний домавався свого улещашшю, звабленням, одуренням, вишуканою стратегією, плануючи все на кілька кроків уперед. Двірське життя перетворювалося на нескінченну гру, яка вимагала постійної пишності й тактичного мислення. Це була цивілізована війна.

Нині в нас такий самісінький парадокс: *усе* має здаватися цивілізованим, пристойним) демократичним і чесним. Але якщо ми надто скрупульозно дотримуємося правил і розуміємо їх занадто буквально, то знищить не таке вже й дурне наше оточення. Як писав видатний ренесансний дипломат і царедворець Нікколо Мак'явлі: «Кожен, хто намагається весь час бути гарним, неминуче буде знищений силою сильного негарних людей». Двір уявляє себе вершиною відшуканості,

Передмова

Відсутність влади над людьми є подією зазвичай нестерпної для нас, бо безпорадності ми почуваємося жалюгідними. Ніхто не прагне мати менше впади, кожен хоче більше. Сьогодні, про те, небезпечно здаватися надто спрагти до влади, відверто її жадати. Нам треба мати вигляд чесний і скромний. Тому отрібую все робити вправно: природно, але й хитро-вато, демократично, але й ухильно.

Така гра в постійну зрадливість найбільше нагадує владну функціональність в умовах давнього аристократичного двору з його інтеррами. Протилежною історії двір завжди формувався навколо 8/Іадаря - короля, королеви, лекторатора, лідера. Двірські завжди перебували в дуже делікатному становищі: доводилося прислугувати своїм зверхникам, але, якщо це перетворювалося на надто відверте підлабузщтво, інші надвірні помічники змагалися проти них. Тому доводилося хитрувати, щоб заслужити ласки свого пана. Насильні на це досвідчені царедворці мали боронитися від решти двору, що ладен був щоміті відсторонити їх.

Водночас двір мав бути вершиною цивілізованості й витонченості. Груба і відверта жадоба Відьми не заохочувалася, царедворці тишком-шішком протидіяли будь-кому, хто застосовував силу. Це була двірська дилема: удаючи із себе взірець елегантності, двірські намагалися потайки перещкодити та всіляко перемудрювати опонентів. З часом щасливець навчався діяти приховано: якщо він був опонента ножем у спину, то робив це відчленено, із солодкою посмішкою на обличчі. Замість насильства чи зради, справжній надвірний домавався свого улещашшю, звабленням, одуренням, вишуканою стратегією, плануючи все на кілька кроків уперед. Двірське життя перетворювалося на нескінченну гру, яка вимагала постійної пишності й тактичного мислення. Це була цивілізована війна.

Нині в нас такий самісінький парадокс: *усе* має здаватися цивілізованим, пристойним) демократичним і чесним. Але якщо ми надто скрупульозно дотримуємося правил і розуміємо їх занадто буквально, то знищить не таке вже й дурне наше оточення. Як писав видатний ренесансний дипломат і царедворець Нікколо Мак'явлі: «Кожен, хто намагається весь час бути гарним, неминуче буде знищений силою сильного негарних людей». Двір уявляє себе вершиною вишуканості,